መግቢያ

በኢትዮጵያ የማህበራዊ ዋስትና አገልግሎት የሚሰጡ ሁለት ተቋማት ሲኖሩ አንዱና የመጀመሪያው የመንግስት ሠራተኞች ማህበራዊ ዋስትና ኤጀንሲ ነው፡፡ ኤጀንሲው የመንግስት ሠራተኞች የጡረታ አዋጅን ለማስፈጸም በሚንስትሮች ምክር ቤት ደንብ ቁጥር 203/2003 ዓ.ም የተቋቋመ የፌደራል መንግስት መስሪያ ቤት ሲሆን የተቋቋመበትን አላማ ለማሳካት በዋነኝነት የመንግስት መስሪያቤቶችን እና ሠራተኞችን የመመዝገብ፣ የጡረታ መዋጮ ገቢ የመሰብሰብ፣ የጡረታ አበል የመወሰን፣ ክፍያ የመፈጸም እና የጡረታ ፈንድ የማስተዳደር ስራዎችን የሚያከናውን ሲሆን አሰሪ መሥሪያ ቤቶች ፣ የመንግስት ሠራተኞችና የጡረታ ባለመብቶች ሊያከናውኗቸው የሚገቡ ዋና ዋና መብቶችና ግዴታዎች በመፅሔቱ ተዘርዝረው ቀርበዋል ፡፡

የመፅሔቱ አላማ፡- በኤጀንሲው የሚሰጡ አገልግሎቶችን በተመለከተ የተጠቃሚዎችን ግንዛቤ ለማሳደግ ነው፡፡

ማሳሰቢያ፡- በወንድ ፆታ የተገለፁ መረጃዎች ሴቶችንም ይመለከታሉ፡፡

1 የማህበራዊ ዋስትና ዐቅድ/Scheme / አባልነት ምዝገባ

1.1 በሥራ ላይ ለሚገኙ የመንግስት ሠራተኞች

❖ እያንዳንዱ የመንግስት መስሪያ ቤት በመንግስት ሠራተኞች ጡረታ አዋጅ ቁጥር 714/2003 አንቀጽ 53 መሠረት በሥራ ላይ ለሚገኝ የመንግስት ሠራተኛ የግል፣ የቤተሰብ፣ የአገልግሎት፣ የደመወዝ እና ሌሎች ለጡረታ ሥራ የሚያስፈልጉ ማስረጃዎችን አደራጅቶ የመያዝ ግዴታ አለበት።

❖ አሰሪ መስሪያ ቤቶች ሠራተኛው በተለያየ ምክንያት ከሥራ ሲሰናበት፣ የሥራ ዝውውር ሲያደርግ፣ የደመወዝና የቤተሰብ ለውጥ ሲኖር በመከታተል ወቅታዊ መረጃ አቅራቢያው ለሚገኘው የኤጀንሲው ጽህፈት ቤት የመስጠት ኃላፊነት አለባቸው።

❖ የመንግስት መስሪያ ቤቶች በሥራ ላይ የሚገኙ ሠራተኞቻቸው ተመዝግበው የማህበራዊ ዋስትና (የጡረታ) መለያ ቁጥር እንዲኖራቸው፣ የዐቅድ አባልነት ካርድ እንዲይዙና ወቅታዊ "የለውጥ መረጃዎች" እንደሁኔታው ለኤጀንሲው ዋና መስሪያ ቤት፣ለሪጅንና ቅርንጫፍ ጽህፈት ቤቶች እንዲተላለፉ የማድረግ ግዴታ አለባቸው።

- የለውጥ ማስረጃ ማለት የመንግስት ሠራተኛው የጋብቻ፣ የፍች፣ የልጅ ልደት፣ የሞት፣ የአገልግሎት (የቅጥር፣ የምደባ፣ከሥራ መሰናበት፣ የዝውውር) እና የደመወዝ ለውጥ ማለት ሲሆን ሠራተኛው ለመጀመሪያ ጊዜ ሲቀጠር ያስመዘገበውን የልደት ዘመን በለውጥ ማስረጃ መቀየር/ መለወጥ አይችልም።

1.2 ለመጀመሪያ ጊዜ የሚቀጠር የመንግስት ሠራተኛ ምዝገባ

❖ የመንግስት ሠራተኛው ለመጀመሪያ ጊዜ ለሥራ ሲቀጠር /ሲመደብ/ የጡረታ አዋጁን መሠረት በማድረግ በ60 ቀናት ውስጥ በመንግስት ሠራተኞች ማህበራዊ ዋስትና ኤጀንሲ እንዲመዘገብ መደረግ አለበት።

❖ የምዝገባ ጥያቄ የሚቀርበው ኤጀንሲው ለዚህ ዓላማ ያዘጋጀውን የመንግስት ሠራተኛ የግል፣ የቤተሰብ ሁኔታና አገልግሎት ማሳወቂያ ቅጽ ጡ-1[1] በመሙላት እንደሁኔታው ለኤጀንሲው ዋና መሥሪያ ቤት፣ ለሪጅን፣ ለቅርንጫፍና ለመስክ ጽህፈት ቤቶች በማቅረብ ሲሆን የተጠቀሰው ቅጽ በሠራተኛውና በአሰሪ መስሪያ ቤቱ ተሞልቶ እንዲሁም ተፈርሞ የመስሪያ ቤቱ ክብ ማህተም ተደርጎበት መቅረብ ይኖርበታል።

➢ ለተወሰነ ጊዜ /በኮንትራት/ የተቀጠረ ሠራተኛ ፡-የግል፣ የአገልግሎት እና የቤተሰብ ሁኔታ መግለጫ ቅጽ ጡ-1 ፎርሙ በሚጋብዘው መሰረት ተሞልቶ በሠራተኛውና በኃላፊ ተፈርሞ የኮንትራት ቅጥር የአገልግሎት መነሻና መድረሻ የሚገልጽ የቅጥር ደብዳቤ ወይም ውል፣ በወቅቱ የሞላውየህይወት ታሪክ ቅጽ በየጊዜው ከተከፈለው የደመወዝ ዝርዝር ማስረጃዎች ጋር ለኤጀንሲው መቅረብ አለበት።

---

[1] ቅጽ ጡ-1 በሥራ ላይ የሚገኙ ሠራተኞች የግል፣ የቤተሰብ፣ የአገልግሎት ሁኔታ መግለጫ ቅጽ ማለት ነው

በኮንትራት የተፈጸመውን አገልግሎት ለጡረታ ለመያዝ እንዲቻል በየወሩ በተከፈለ ደመወዝ መሠረት የሠራተኛ ድርሻ 7% የአሰሪው ድርሻ 11% በድምሩ በ18% ታስቦ ለመንግስት ሠራተኞች ሲቪል ጡረታ ፈንድ ገቢ ስለመደረጉ የሚያረጋግጥ ማስረጃ ለኤጀንሲው መቅረብ አለበት።

- ከላይ የተገለጹትን ማስረጃዎች በማሟላት እና የምዝገባ ጥያቄውን በማቅረብ ሠራተኛው የማህበራዊ ዋስትና (ጡረታ) መለያ ቁጥር እንዲያገኝ ማድረግ ያስፈልጋል።
- የኮንትራት (የጊዜያዊ) የቅጥር አገልግሎት አያያዝ በተመለከተ የመንግስት ሠራተኞች ጡረታ/ማሻሻያ/ አዋጅ ቁጥር 907/2007 በጸናበት ወቅት በሥራ ላይ ያልነበሩ እና ጡረታ የወጡትን ባለመብቶች አይመለከትም።
- የጡረታ ማሻሻያ አዋጅ ቁጥር 907/2007 ከመውጣቱ በፊት፡-

  የአንድ ጊዜ ዳረጎት ተከፍሎት የተሰናበተ የመንግስት ወይም የግል ድርጅት ሠራተኛ እንደገና በመንግስት ሠራተኝነት ከተቀጠረ ወይም ከተመደበ የወሰደውን ዳረጎት መልሶ ገቢ ካደረገ የቀድሞ አገልግሎቱ ይታሰብለታል።

  የጡረታ መዋጮ ተመላሽ ተደርጎለት የነበረ ሠራተኛ እንደገና በመንግስት ሠራተኝነት የተቀጠረ፣ የተመደበ ወይም የተሾመ ከሆነና የወሰደውን የጡረታ መዋጮ ተመላሽ የባንክ ማስቀመጫ ወለድ ጨምሮ መልሶ ገቢ ካደረገ የቀድሞ አገልግሎቱ ይታሰብለታል።

❖ አሠሪ መስሪያ ቤቶች ሠራተኞቻቸውን ለማስመዝገብ ወደ ኤጀንሲው ጽህፈት ቤቶች የሚያስተላልፏቸው መረጃዎች ቀጥሎ በተመለከተው መሠረት የተሟሉ መሆናቸውን ማረጋገጥ ያስፈልጋል።

1.2.1 የግል፣ የቤተሰብ ሁኔታና የአገልግሎት ማሳወቅያ ቅጽ ጡ-1 ፡-

- የማህበራዊ ዋስትና (ጡረታ) ሽፋን ባለው ሌላ መስሪያ ቤት በቅድሚያ አገልግሎት መሰጠቱ ከተረጋገጠና መለያ ቁጥር ያልተሰጠ ከሆነ የልደትና የአገልግሎት ጊዜውን የሚገልጹ ማስረጃዎች፣
- የቅጥር ደብዳቤ እና ቅድሚያ ያለዉ በሠራተኛው የተሞላ የሥራ መጠየቂያ ቅጽ ወይም የህይወት ታሪክ ፎርም፣
- ፎርሙ በሚጋብዘው መሠረት የተሞላ ቅጽ ጡ-1፣
- ከጀርባው የአሰሪ መስሪያ ቤት ማህተም የታተመበት የሠራተኛው ሁለት ጉርድ ፎቶ ግራፍ፣
- የጋብቻ ማስረጃ እና ልጆች ካሉ የልደት ሰርተፊኬት ማስረጃዎች መቅረብ ይኖርባቸዋል።

1.2.2 የአገልግሎት ሁኔታ፡-

- እያንዳንዱ መሥሪያ ቤት ሠራተኛው የማህበራዊ ዋስትና (ጡረታ) ሽፋን ባለው መሥሪያ ቤት የቅድሚያ አገልግሎት ያለው ከሆነ ሠራተኛው ለተቀጠረበት መሥሪያ ቤት ወይም በኤጀንሲው አድራሻ ተጽፎ ያገለገለበት ጊዜ

መነሻ፣ መድረሻ እና ሥራውን ያቋረጠበት ምክንያት የሚገልጽ ማስረጃ፣

- ሠራተኛው ቅጽ ጡ-1 በሚሞላበት ቀን በሚሠራበት መሥሪያ ቤትም ሆነ ቀደም ሲል አገልግሎት በሰጠባቸው መሥሪያ ቤቶች በዝውውር ከአንዱ ወደ ሌላው መሥሪያ ቤት የመጣ ከሆነ ይህንኑ የሚያረጋግጥ የዝውውር ማስረጃ መቅረብ አለበት፣
- ሠራተኛዉ በመጀመሪያ በተቀጠረበት መሥሪያ ቤት የማህበራዊ ዋስትና (የጡረታ) መለያ ቁጥር ሥለማግኘት አለማግኘቱ በማረጋገጥ ቅጽ ጡ-1 ፎርምና ሌሎች በተራ ቁጥር 1.2.1 የተጠቀሱት የሚፈለጉ ማስረጃዎችን በማያያዝ የማህበራዊ ዋስትና (የጡረታ) መለያ ቁጥር እንዲሰጠው ይደረጋል፡፡
- በጡረታ /ማሻሻያ/ አዋጅ ቁጥር 907/2007 መሠረት በኮንትራት/ጊዜያዊነት የተቀጠሩ ሠራተኞች፡-

  በመንግስት መሥሪያ ቤቶች፣ በመንግስት የልማት ድርጅቶች፣ በመንግስት በሚካሄድ ፕሮጀክት ወይም ፕሮግራም ለተወሰነ ጊዜ /በኮንትራት/ በመቀጠር በየወሩ ደመወዝ እየተከፈለው የሚሠራ ሠራተኛ አዋጁ ከጸናበት ከሐምሌ 1/ 2007 ዓመተ ምህረት ጀምሮ አገልግሎቱ የሚያዝ ይሆናል፡፡ ነገር ግን አዋጁ ከመውጣቱ በፊት ያለው የኮንትራት አገልግሎት እንዲያዝ ከተፈለገየሚከተሉት ማስረጃዎች መቅረብ ይኖርባቸዋል፡፡

  - በጊዜያዊነት /በኮንትራት/ ለተፈጸመ አገልግሎት የቅጥር ደብዳቤ፣

- የጊዜ ርዝመት /ቆይታ/ የሚገልጽ የውል ማስረጃ መቅረብ ይኖርበታል።

1.3 የዐቅድ አባልነት ካርድ ስለመያዝ

- ❖ እያንዳንዱ የመንግስት ሠራተኛ የጡረታ ዐቅድ (Pension Scheme) አባል ስለመሆኑ ማረጋገጫ ይሆነው ዘንድ ተመዝግቦ የዐቅድ አባልነት ካርድ በአቅራቢያው ከሚገኝ የኤጀንሲው ጽህፈት ቤት መውሰድ ይችላል።
- ❖ ቀደም ሲል የማህበራዊ ዋስትና (የጡረታ) መለያ ቁጥር ተሰጥቶት የዐቅድ አባልነት ካርድ ያልወሰደ የመንግስት ሠራተኛ ከጀርባው የአሠሪ መስሪያ ቤቱ ማህተም እና የሠራተኛው ስም የተጻፈበት መጠኑ 2×2 የሆነ ሁለት ጉርድ ፎቶግራፍ በማቅረብ መውሰድ ይችላል። መለያ ቁጥር ያልተሰጠው ሠራተኛ ከሆነ ፎርሙ በሚጋብዘው መሰረት የተሞላ ቅጽ ጡ-1 እና ለምዝገባ የሚያስፈልጉ ሌሎች መረጃዎች ተሟልተው ከሠራተኛው ሁለት ጉርድ ፎቶግራፍ ጋር ሲቀርብ የዐቅድ አባልነት ካርድ መውሰድ ይችላል።

2. የዐቅድ አባልነት ካርድ ጠቀሜታው፡-

- ➢ የዐቅድ አባልነት ካርድ በእጁ የያዘ ማንኛውም የመንግስት ሠራተኛ በየትኛውም የአገሪቱ ክልል ቢንቀሳቀስ ካርዱን በማሳየት ከኤጀንሲው የሚፈልገውን የማህበራዊ ዋስትና አገልግሎቶች በቀላሉ ማግኘት ይችላል።

- እያንዳንዱ መሥሪያ ቤትም ሆነ ሠራተኛ ከኤጀንሲው ጋር ደብዳቤ ሲጻጻፉ የማህበራዊ ዋስትና (ጡረታ) መለያ ቁጥር በመጥቀስ መጻፍ ይኖርባቸዋል።

2.2 በማስረጃ አደረጃጀት እና አላላክ ወቅት ሊወሰዱ የሚገባቸዉ ጥንቃቄዎች፣

- የግል፣ የቤተሰብና የአገልግሎት ሁኔታ ማሳወቂያቅጽጡ-1፣
- የለውጥ ማሳወቂያ ቅጾች፣
- የጉዳት ማሳወቂያ /መግለጫ/ ቅጽ ጉዳት በደረሰ በ30 ቀናት ውስጥ መቅረብ አለበት፣
- የአገልግሎት ማራዘሚያ ተደርጎ ከሆነ የማራዘሚያ ውሳኔ የተሰጠበት ደብዳቤ፣(አገልግሎት የሚራዘመው በህግ ስልጣን በተሰጠው የመንግስት አካል አማካኝነት ሲሆን የማራዘሚያ ውሳኔው የጡረታ መውጫ ዕድሜ ከመድረሱ ቢያንስ ከሶስት ወራት በፊት ተወስኖ በኤጀንሲው መሥሪያ ቤቶች ከሚገኘው የግል ማህደሩ ጋር ሊያያዝ ይገባል)
- የአበል መጠየቂያ ቅጽ ጡ-2[2]፣
- ፎቶግራፍ እና ሌሎች የፎቶ ኮፒ ማስረጃዎች በሚላኩበት ወቅት በአሰሪው መስሪያ ቤት በሚመለከተው የሥራ ኃላፊ የተረጋገጠ እና የመስሪያ ቤቱ ክብ ማህተም የተደረገባቸው፣ ፎርሞቹ ስርዝ ድልዝ ሳይኖራቸው የተሞሉ መሆኑን ማረጋገጥ ይገባል።

2.3 ስለጡረታ ፈንድና ጡረታ መዋጮ

---

[2]□□ □-2 □□□□□□□ □□□□□ □□□□□ □□□□ □□□□□□ □□ □□□□ □□□□□

1.6.1 የጡረታ ፈንድ ዓይነቶች

- ➢ የሲቪል አገልግሎት ጡረታ ፈንድ፣
- ➢ የወታደራዊና የፖሊስ አገልግሎት ጡረታ ፈንድ ናቸው።

ማንኛውም የመንግስት መስሪያ ቤት ሠራተኛው ለመጀመሪያ ጊዜ ከተቀጠረበት፣ ከተመደበበት ወይም ከተሾመበት ቀን አንስቶ በየወሩ በሚከፈለው ደመወዙ ላይ በመመስረት ከዚህ በታች በሚታየው የሠራተኛና የአሰሪ መስሪያ ቤት ድርሻ ስሌት መሰረት ፡-

- የሲቪል ሠራተኛው ድርሻ 7% እና የአሰሪው ድርሻ 11% በድምሩ 18%፣
- የወታደራዊና የፖሊስ ሰራዊት አባል ድርሻ 7% እና የአሰሪው ድርሻ 25% በድምሩ 32% የጡረታ መዋጮ በየወሩ ይከፈላል።
- የማሻሻያ አዋጅ ቁጥር 907/2007 ከፀደቀበት ቀን አንስቶ በሥራ ላይ የሚገኝ ጊዚያዊ /ኮንትራት/ ሠራተኛ የማሻሻያ አዋጁ ከመውጣቱ በፊት የተፈፀመ አገልግሎትን ለጡረታ ተግባር ለመያዝ የሠራተኛ ድርሻ 7% የአሠሪ መስሪያ ቤትድርሻ 11% በድምሩ 18% በወቅቱ ይከፈለው የነበረውን ደመወዝ መሠረት በማድረግ የጡረታ መዋጮ መከፈል አለበት፣

1.6.2 የጡረታ መዋጮ ገቢ ስለማድረግ

እያንዳንዱ የመንግስት መስሪያ ቤት/ድርጅት/ ለሠራተኞቹ የሚከፈለውን የጡረታ መዋጮ ከደመወዛቸው ቀንሶና የራሱን ድርሻ ጨምሮ ደመወዝ ከተከፈለበት ወር መጨረሻ ቀን ጀምሮ በቀጣይ 30 ቀናቶች ውስጥ የፌደራል ባለበጀት

መሥሪያ ቤቶች የጡረታ መዋጮ ገንዘብ ሚኒስቴር፣ የክልል ባለበጀት መሥሪያ ቤቶች በክልሎች የገንዘብ ኢኮኖሚ ልማት ቢሮዎች ተሰብስቦ እንደአግባቡ ለጡረታ ፈንዶቹ ገቢ መደረግ ይኖርበታል። በራሳቸው ገቢ የሚተዳደሩ የመንግስት መስሪያ ቤቶች/ተቋማት/ እና የልማት ድርጅቶች ደግሞ ራሳቸው መዋጮውን ሰብስበው ኤጀንሲው ለጡረታ መዋጮ ገቢ መሰብሰቢያ በከፈተው የሂሳብ ቁጥር ገቢ ማድረግ ይጠበቅባቸዋል።

ለሠራተኞቹ ከሚከፍለው ደመወዝ ላይ የሠራተኛውን ድርሻ የጡረታ መዋጮ ሳይቀንስ የቀረ የመንግስት መስሪያ ቤት መዋጮውን ራሱ የመክፈል ግዴታ አለበት። የሚፈለግበትን የጡረታ መዋጮ ደመወዝ ከተከፈለበት እስከ ቀጣዩ ወር 30ኛ ቀን ድረስ ገቢ ያላደረገ የመንግስት የልማት ድርጅት ወይም በራሱ ገቢ የሚተዳደር የመንግስት መሥሪያ ቤት ገቢ ባልተደረገው የጡረታ መዋጮ ላይ ደመወዝ ከተከፈለበት ቀጥሎ ካለው ወር የመጀመሪያ ቀን አንስቶ በባንክ ማስቀመጫ ወለድ መጠን መሠረት የሚታሰብ ወለድ እና አምስት በመቶ (5%) ቅጣት ጨምሮ የመክፈል ግዴታ አለበት።

የጡረታ መዋጮ በወቅቱና በአግባቡ ለጡረታ ፈንዱ ገቢ ካላደረገ መስሪያ ቤት ለጡረታ መብት ጥያቄ የሚመጣ ሠራተኛ መብቱን ለማስከበር የሚቸገር ስለሆነ ሠራተኞች፣ የሠራተኞች ማህበራት የመምህራን ማህበር፣ የሙያ ማህበራት ፣የሴቶች ጉዳይ አደረጃጀቶች፣ የውስጥ ኦዲተሮች፣ በየደረጃው የሚገኙ የኦዲት መስሪያ ቤቶችና ሌሎች የሚመለከታቸው ተቋማት የጡረታ መዋጮው በየወሩ

በአግባቡ መግባቱን የመከታተልና የማረጋገጥ ኃላፊነት አለባቸው፡፡

2 የጡረታን መብት ለማስከበር የሚያስፈልጉ መረጃዎች

2.1 ለጡረታ መብት ስለሚያዝ የልደት ዘመን

ለጡረታ የሚያዘው የልደት ዘመን የመንግስት ሠራተኛው በጡረታ ዐቅድ በሚሸፈን የመንግስት ወይም የግል ድርጅት ለመጀመሪያ ጊዜ /በቅድሚያ/ ለሥራ ሲቀጠር በሞላው መጠየቂያ ወይም በህይወት ታሪክ ቅጽ ላይ የመዘገበው የልደት ቀን፣ ወርና ዓመተ ምህረት ወይም ዕድሜ ነው፡፡

የተወለደበት ቀንና ወር ሳይጠቀስ የልደት ዘመን ብቻ ተመዝግቦ ከተገኘ እንደ ኢትዮጵያ አቆጣጠር ከሆነ ነሐሴ 30 ቀን ወይም እንደ አውሮፓዊያን አቆጣጠር ከሆነ ታህሳስ 31 ቀን የልደት ቀኑ እንደሆነ ተደርጎ ይወሰዳል፡፡

ለምሳሌ፡-

ሲቀጠር የልደት ዘመኑ በኢትዮጵያዊያን ዘመን አቆጣጠር 1956 ዓ.ም ብሎ ላስመዘገበ ሠራተኛ የልደት ዘመኑ ነሐሴ 30/1956 ዓ/ም እንደሆነ ተደረጎ ይቆጠራል፡፡ ወይም የልደት ዘመኑ በአውሮፓዊያን ዘመን አቆጣጠር 1956 ብሎ ላስመዘገበ ሠራተኛ የልደት ዘመኑ ታህሳስ 31/1956 ዓ.ም እንደተወለደ ተደርጎ ይያዛል ማለት ነው፡፡

ወር በገባ በመጀመሪያ ቀን መወለዱ የተመዘገበ ሲቪል የመንግስት ሠራተኛ ዕድሜው ለጡረታ የሚደርሰው ከተወለደበት ቀን በፊት ባለው ወር መጨረሻ ቀን ነው፡፡ ይህም ማለት ሠራተኛው የልደት ቀኑን ጥቅምት 1/1956 ዓ.ም ብሎ

ከመዘገበ ዕድሜው 60 ዓመት የሚሞላው መስከረም 30/2016 ዓ.ም ስለሚሆን ጥቅምት 1 አንስቶ በጡረታ ይሠናበታል፡፡

ወር በገባ ከ2 እስከ 30 ባሉት ቀናት መወለዱን ወይም ወርና ዓ.ም ብቻ የመዘገበ ከሆነ በጡረታ የሚገለለው ከተወለደበት ወር ቀጥሎ ካለው ወር የመጀመሪያ ቀን አንስቶ ይሆናል፡፡

ለምሳሌ፡-

መንግስት ሠራተኛው የልደት ቀኑን ከጥቅምት 2-30 መካከል ካሉት ቀናት በአንዱ የተወለደ ወይም የተወለደበትን ቀኑን ሳይጠቅስ ጥቅምት 1949 ብሎ ከመዘገበ ለጡረታ መውጫ ዕድሜ የሚደርሰው ከህዳር 1/2009 ዓ.ም ጀምሮ ይሆናል፡፡

ዕድሜ ብቻ የመዘገበ ሠራተኛ ቅጹ ከተሞላበት ቀን፣ ወርና ዓመተ ምህረት ላይ ዕድሜው ተቀንሶ ልደት ዘመኑ ይያዛል፡፡

ለምሳሌ፡-

ሠራተኛው ቅጥር ሲፈጽም በህይወት ታሪክ ወይም በሥራ መጠየቂያ ወይም በሌላ ቅጽ ላይ ዕድሜውን 20 ብሎ ሞልቶ ቅጹን የሞላበት ቀን ሐምሌ 1/1984 ዓ/ም ቢሆን የልደት ዘመኑ ሐምሌ 1/1964 ዓ/ም ነው ማለት ነው፡፡

የተለያየ የልደት ዘመን እና ዕድሜ የመዘገበ ሠራተኛ በአንዱ ዓመተ ምህረቱን ወይም ዕድሜውን በመድገም ከመዘገበ ይኸው በቅድሚያ የተመዘገበው ዓመተ ምህረት ወይም ዕድሜ ይያዛል፡፡ የልደት ዘመን ያልመዘገበ ሠራተኛ በሌላ ጊዜ በተከታታይ ከተሞሉ ቅጾች ቅድሚያ ያለው ወይም በአሰሪው መስሪያ ቤት በተያዘ የልደት ዘመን የተገለጸው ቅድሚያ ባለው ማስረጃ፣ ይህም በማይኖርበት ጊዜ የጡረታ አበል መጠየቂያ ቅጽ ላይ የተገለጸው የልደት ዘመን ይያዛል፡፡

አንድ የመንግስት ሠራተኛ በሥራ ላይ እያለ በሞላው ቅድሚያ ባለው ቅጽ ወይም አስቀድሞ በአሰሪው መስሪያ ቤት በተያዘ የልደት ማስረጃ መሰረት በጡረታ እንዲገለል በሚደረግበት ጊዜ አስቀድሞ ተመዝግቦ የተያዘውን የልደት ዘመን ለመቀየር /ለማስተባበል/ ሲባል የሚያቀርበው ማንኛውም ዓይነት ማስረጃ ተቀባይነት አይኖረውም።

2.2 ለጡረታ ስለሚያዝ አገልግሎት ዘመን

የመንግስት ሠራተኛው የአገልግሎት ዘመን መቆጠር የሚጀምረው በመንግስት መስሪያ ቤት ከተቀጠረበት፣ ከተመደበበት ወይም ከተሾመበት ቀን አንስቶ በሙሉ ዓመት፣ ወራትና ቀናት ታስቦ ይሆናል።

ከላይ የተገለጸው እንደተጠበቀ ሆኖ የሚከተሉት አገልግሎቶች ለጡረታ ተግባር ይያዛሉ።

ሀ. የመንግስት ሠራተኛው ደመወዝ እየተከፈለው ሙሉ ጊዜውን በማንኛውም የመንግስት አካል በህዝብ ተመራጭነት አገልግሎት የሰጠበት ጊዜ፣

ለ. ከመንግስት ወደ ግል ባለቤትነት በተዛወረ እና የጡረታ ሽፋኑ እንዲቀጥል ከተደረገ ድርጅት ጋር አብሮ ተዛውሮ አገልግሎት የሰጠበት ጊዜ፣

ሐ. በመንግስት ትዕዛዝ በዓለም አቀፍ ድርጅት ወይም መንግስት ከ50% በታች የካፒታል ድርሻ በያዘባቸው ድርጅቶች አገልግሎት የሰጠበት ጊዜ፣

መ. በመንግስት ውሳኔ በዓለም አቀፍ ድርጅት በማገልገል ያሳለፈዉ ጊዜ

ሠ. ከጡረታ መውጫ ዕድሜ በኋላ በሕግ ሥልጣን በተሰጠው የመንግስት አካል ተራዝሞለት አገልግሎት የሰጠበት ጊዜ፣

ረ. ከጡረታ ዕድሜ በኋላ በህዝብ ተወካዮች ምክር ቤት አባልነት አገልግሎት የሰጠበት ጊዜ፣

ሰ. በመንግሥት ሠራተኞች ጡረታ ማሻሻያ አዋጅ ቁጥር 907/2007 መሠረት በጊዜያዊነት (በኮንትራት) የተፈጸመ አገልግሎት የሚያዘው የአሰሪና ሠራተኛ የመዋጮ ድርሻ ከተከፈለ ብቻ ነው።

ሸ. ከጡረታ መውጫ እድሜ (60 ዓመት) በላይ የተሰጠ አገልግሎትም ሆነ ደመወዝ በህግ ስልጣን በተሰጠው አካል ካልተራዘመ በስተቀር ለጡረታ አበል ስሌት አይያዝም፤ ሆኖም ከእድሜ ጣሪያ በላይ በተሰጠ አገልግሎት ከተከፈለ ደመወዝ የተቆረጠ 7% መዋጮ ብቻ ለባለመብቱ ተመላሽ ይደረጋል።

2.3 የዘለቄታ የጡረታ አበል አወሳሰን

❖ **ዕድሜ በመድረሱ ለሚጠየቅ የጡረታ መብት ተሟልተው መቅረብ ያለባቸው ማስረጃዎች**

(ይህ በራስ ፈቃድ ለሚጠየቅ የጡረታ መብት ለሲቪል 25 ዓመት አገልግሎትና 55 ዓመት ዕድሜ እና ለመከላከያ ወይም ለፖሊስ ሰራዊት በመተዳደሪያ ህጋቸው ተለይቶ በተገለጸ የጡረታ መውጫ ዕድሜ 5 ዓመት ቀድሞ በሚጠየቅ የጡረታ አበል ላይ ተፈጻሚ ይሆናል)

የጡረታ መውጫ ዕድሜ የመንግስት ሠራተኛው ለመጀመሪያ ጊዜ ሲቀጠር በቅድሚያ የመዘገበውን የልደት ዘመን መሰረት በማድረግ 60 ዓመት ሲሞላው ይሆናል። ለመከላከያ ሠራዊት

እና ለፖሊስ አባላት በሠራዊቱ መተዳደሪያ ህግ በሚወሰን ዕድሜ ይሆናል። በዚሁ መሰረት፡-

ሀ. ፎርሙ በሚጋብዘው መሰረት ተሞልቶ የሚቀርብ የጡረታ አበል መጠየቂያ ቅጽ ጡ.2 ዋናውን /ኮፒ ያልሆነ/ ማስረጃ፣

ለ. የአገልግሎት መነሻ ቀን፣ ወርና ዓመተ ምህረትን በአግባቡ የሚገልፅ የቅጥር፣ የምደባ ወይም የሹመት ደብዳቤ/ማስረጃ፣

ሐ. በተለያዩ የመንግስት መስሪያ ቤቶች የተፈፀመ አገልግሎት ካለ የዝውውር፣ የቅጥር፣ የስንብት ወይም የምደባ ደብዳቤ/ማስረጃ፣

መ. መብቱ የተጠየቀለት ባለመብት መጀመሪያ/አስቀድሞ ለሥራ ሲቀጠር የሞላው የሥራ መጠየቂያ ወይም የህይወት ታሪክ ፎርም፣

ሠ. በመጨረሻዎቹ ሦስት ዓመታት ወይም በ36 ወራት ውስጥ የተደረጉ የደመወዝ ለውጦችን የሚያሳይ ደብዳቤ/ማስረጃ/፣

ረ. የባለመብቱ ሁለት 3x4 ጉርድ ፎቶ ግራፍ በጀርባው የሠራተኛው ስምና የመስሪያ ቤቱ ክብ ማህተም ያረፈበት፣

- ❖ **በጤና ጉድለት (በህመም) ምክንያት ለሚቀርብ የጡረታ አበል ጥያቄ የሚያስፈልጉ ማስረጃዎች**

ከዚህ በላይ በተራ ቁጥር 2.3 ስር ከፊደል ተራ ሀ-ረ ከተዘረዘሩት ማስረጃዎች በተጨማሪ፡-

- ✓ የጤና ጉድለቱ መኖሩ በህክምና ቦርድ ከተረጋገጠበት ቀን በፊት ባለው ወር ለሠራተኛው የተከፈለውየወር ደመወዝ መጠን የሚገልጽ ደብዳቤ/ማስረጃ ፣
- ✓ ሠራተኛው ደመወዝ ሊያስገኝ በሚያስችል ማንኛውም ስራ ላይ መሰማራት የማይችል ለመሆኑ በህክምና ቦርድ የተረጋገጠ ማስረጃ ማቅረብ አለበት።

- **በስራ ላይ ለደረሰ የአካል ጉዳት የሚቀርቡ የጡረታ መብት ጥያቄ ማስረጃዎች**

ከዚህ በላይ በተራ ቁጥር 2.3 ስር ከፊደል ተራ ሀ-ረ ከተዘረዘሩት ማስረጃዎችበተጨማሪ፡-

- ✓ የአካል ጉዳቱ በደረሰ በ30 ቀናት ውስጥ ለኤጀንሲው መስሪያ ቤት የተገለፀበት የአደጋ ማሳወቂያ ቅጽ (የመከላከያ ሠራዊትንና ፖሊስ አባላትን አይጨምርም)፣
- ✓ ደመወዝ ለሚያስገኝ ለማንኛውም ሥራ ብቁ አለመሆኑንና የጉዳት መጠኑን የሚገልጽ የህክምና ቦርድ ማስረጃ /ማረጋገጫ/፣
- ✓ ጉዳቱን በተመለከተ የቅርብ አለቃ እና እንደአስፈላጊነቱ የፖሊስ ሪፖርት መቅረብ ይኖርበታል፡፡

- **በራስ ፈቃድ ወይም በሌላ ምክንያት ሥራ በመቋረጡ የሚቀርብ የጡረታ አበል ጥያቄ ማስረጃዎች**

ከዚህ በላይ በተራ ቁጥር 2.3 ስር ከፊደል ተራ ሀ-ረ ከተዘረዘሩት ማስረጃዎች በተጨማሪ፡-

- ✓ በራስ ፈቃድ ከሥራ ለመሰናበት የተጠየቀበት እና ስንብቱ የተፈቀደበት ደብዳቤ ወይም ማመልከቻ፣
- ✓ የመንግስት ሠራተኛው በራሱ ፈቃድ ወይም በሌላ ምክንያት በመሰናበቱ የጡረታአበል ጥያቄ ሲቀርብ ሥራ ያቋረጠበትን ምክንያት የሚገልፅ ማስረጃ መቅረብ ይኖርበታል፣
- ✓ መስሪያ ቤቱ በመክሰሙ፣ የሠው ሀይል ብዛቱ ከሚፈለገው በላይ በመሆኑ ወይም ፕራይቬታይዜሽን ጋር በተያያዘ ምክንያት ከሥራ የተሰናበተ ሠራተኛን በተመለከተ

በሚኒስትሮች ምክር ቤት በጡረታ እንዲገለሉ ውሳኔ የተሰጠበት ማስረጃ መቅረብ አለበት።

2.4 የዳረጎት (የአንድ ጊዜ) ክፍያ

❖ **የአገልግሎት ዳረጎት ለማግኘት መቅረብ ያለባቸው ማስረጃዎች**

በተራ ቁጥር 2.3 ላይ ከተዘረዘሩት ማስረጃዎች በተጨማሪ፡-

✓ አገልግሎቱ ሲቋረጥ ይከፈል የነበረ የመጨረሻ ወር ደመወዙን የሚገልፅ ማስረጃ፣

❖ **ለጤና ጉድለት ዳረጎት ክፍያ መቅረብ ያለባቸው ማስረጃዎች**

በተራ ቁጥር 2.3 ላይ ከተዘረዘሩት ማስረጃዎች በተጨማሪ፡-

✓ ሠራተኛው ደመወዝ በሚያስገኝ ማንኛውም ሥራ ላይ መሰማራት የማይችል ለመሆኑ በህክምና ቦርድ የተረጋገጠ ማስረጃ፣

✓ በጤና ጉድለት ምክንያት ለሥራ ብቁ ያለመሆኑ በህክምና ቦርድ ከተረጋገጠበት ወር በፊት የተከፈለ የመጨረሻ ወር ደመወዙን የሚገልፅ ማስረጃ፣

❖ **የሥራ ላይ ጉዳት ዳረጎት**

በተራ ቁጥር 2.3 ላይ ከተዘረዘሩት ከፊደል ሠ በስተቀር ሁሉም ማስረጃዎች እንደተጠበቁ ሆኖ በተጨማሪ፡-

✓ በ30 ቀናት ውስጥ ለኤጀንሲው መስሪያ ቤት የተገለፀበት የአደጋ ማሳወቂያ ቅጽ፣ (የመከላከያ ሠራዊትንና ፖሊስን አይጨምርም)

- ✓ **የጉዳቱን መጠን የሚገልጽ የህክምና ቦርድ ማስረጃ /ማረጋገጫ/፣**
- ✓ **ጉዳቱን በተመለከተ የቅርብ አለቃ ሪፖርት እና እንደ አስፈላጊነቱ የፖሊስ ሪፖርት፣**
- ✓ **ጉዳቱከደረሰበት ወር በፊት ባለው ወር የተከፈለው ደመወዙን የሚገልፅ ማስረጃ፣**
- ✓ **የመንግስት ሠራተኛው አግባብ ባለው ህግ ወይም ህብረት ስምምነት መሰረት በአሰሪው የጉዳት ካሳ በመድን ድርጅት ያልተከፈለው ወይም የተከፈለው ስለመሆኑ የሚገልፅ ማስረጃ መቅረብ አለበት።**

2.5 ለተተኪዎች የዘለቄታ ጡረታ አበል ውሳኔ መቅረብ ያለባቸው ማስረጃዎች

ተተኪ ማለት የሟች መንግስት ሠራተኛ ወይም ጡረተኛ ሚስት/ባል/፣ እድሜያቸው ከ18 ዓመት በታች ወይም አካል ጉዳተኛ ወይም አእምሮ ህመምተኛ ከሆኑ ከ21 ዓመት በታች የሆኑ ልጆች፣ እንዲሁም ሙሉ በሙሉ ወይም በአብዛኛው በሟች ይረዱ የነበሩ የሟች ወላጅ እናትና አባት ናቸው።

ለእነዚህ ተተኪዎች የጡረታ አበል ለመወሰን በተራ ቁጥር 2.3 ላይ ከተዘረዘሩት ማስረጃዎች በተጨማሪ፡-

- ✓ **ተተኪዎች ባል/ሚስት እና ልጆች ሟች በህይወት ሳለ ያስመዘገባቸው ከሆነ ፍርድ ቤት መሄድ ሳያስፈልጋቸው ሟች ስለመሞቱ የሚገልፅ ማስረጃ ከአሰሪ መስሪያ ቤት /ከተቋም/ በማቅረብ፣**
- ✓ **ተተኪዎች በህይወት ስለመኖራቸው የማረጋገጫ ማስረጃ እና ከጀርባው የአሰሪው መሥሪያ ቤት ክብ ማህተም**

የታተመበት ለእያንዳንዳቸው ተተኪ ሁለት 3x4 ጉርድ ፎቶግራፍ፣

- ✓ ተተኪ ወላጆች የሚች የመንግስት ሠራተኛው እናት ወይም አባት ስለመሆናቸው በፍርድ ቤት የተረጋገጠ ማስረጃ እንዲሁም ሙሉ በሙሉ ወይም በአብዛኛው በሚች ልጃቸው ይደገፉ የነበረ ስለመሆኑ፣ የእርዳታው ዓይነት፣ መጠን እና የገቢያቸውን ሁኔታ የሚገልጽ ከፍርድ ቤት ወይም ከሚኖሩበት ወረዳ አስተዳደር ወይም ቀበሌ የተሰጠ ማስረጃ፣
- ✓ ሟች የጡረታ አበል በመቀበል ላይ የነበረ ከሆነ፣ የጡረታ ባለመብትነት መታወቂያ ደብተርና የክፍያ መቆጣጠሪያ ካርድ መቅረብ ይኖርበታል፣
- ✓ ተተኪዎች ሟች ያላስመዘገባቸው ከሆነ ተተኪነታቸውን በፍርድ ቤት አስወስነው ጉዳዩን ያየው ፍርድ ቤት ክብ ማህተም ከጀርባው የታተመበት ለእያንዳንዳቸው ሁለት 3x4 ጉርድ ፎቶግራፍ ይዘው በአካል መቅረብ አለባቸው።

3 የጡረታ አበል ስሌት ምሳሌዎች

3.1 ዕድሜ በመድረሱ ለሚጠየቅ የዘለቄታ ጡረታ አበል ስሌት

- ❖ **ለሲቪል የመንግስት ሠራተኛ**

ዕድሜው ደርሶ ጡረታ ለሚወጣ ሲቪል የመንግስት ሠራተኛ ለመጀመሪያ 10 ዓመት ለፈፀመው አገልግሎት 30% ከ10 ዓመት በላይ ለተፈፀመ ለእያንዳንዱ ዓመት አገልግሎት በ1.25 በማባዛት ከ30%ቱ ጋር በመደመር የሚገኘው መቶኛ

ውጤት ከመጨረሻዎቹ 36 ወራት አማካይ ደመወዝ ጋር ተባዝቶ የሚሰላ ይሆናል።

ለምሳሌ፡-

የ28 ዓመት አገልግሎት ያለው ሲቪል የመንግስት ሠራተኛ ለመጀመሪያው 10 ዓመት አገልግሎት 30%፣ ቀጣይ 18 ዓመት አገልግሎት 18×1.25 = 22.5% በአጠቃላይ 28 ዓመት አገልግሎት ያለው ሠራተኛ የጡረታ አበሉ 30% + 22.5% = 52.5% × 36 ወር አማካይ ደመወዝ ይሆናል ማለት ነው። የመጨረሻዎቹ 36 ወራት አማካይ ደመወዙ 5000.00 የሆነ ባለመብት ዘላቂ የጡረታ አበሉ 5,000.00 x 52.5% = 2,625.00 ብር ይሆናል ማለት ነው።

❖ **ለመከላከያ ሠራዊትና ፖሊስ አባላት**

ዕድሜው ደርሶ ጡረታ ለሚወጣ መከላከያ ሠራዊትና ፖሊስ አባላት ለመጀመሪያ 10 ዓመት ለፈፀመው አገልግሎት 30% ከ10 ዓመት በላይ ለተፈፀመ ለእያንዳንዱ ዓመት አገልግሎት በ1.65 በማባዛት ከ30%ቱ ጋር በመደመር የሚገኘው መቶኛ ውጤት ከመጨረሻዎቹ 36 ወራት አማካይ ደመወዝ ጋር ተባዝቶ የሚሰላ ይሆናል።

ለምሳሌ:-

28 ዓመት አገልግሎት ያለው የመከላከያ ሠራዊት ወይም የፖሊስ አባል ለመጀመሪያው 10 ዓመት አግልግሎት 30% ቀጣይ 18 ዓመት አገልግሎት 18×1.65 = 29.7% በአጠቃላይ 28 ዓመት አገልግሎት ያለው የመከላከያ ሠራዊት

ወይም የፖሊስ አባል የጡረታ አበሉ 30% + 29.7%= 59.7% x 36 ወር የአማካይ ደመወዝ ይሆናል ማለት ነው። የ36 ወር አማካይ ደመወዙ 5,000.00 የሆነ ባለመብት ዘላቂ የጡረታ አበሉ 5,000.00 x 59.7% = 2,985.00 ብር ይሆናል ማለት ነው።

3.2 በጤና ጉድለት የዘለቄታ ጡረታ አበል ስሌት

ከ10 ዓመትና በላይ አገልግሎ በጤና ጉድለት ምክንያት ከሥራ ለሚሰናበት አበል የሚወሰነው። ዕድሜው ለጡረታ በመድረሱ ምክንያት በሚሰራው የጡረታ አበል ስሌት መሰረት በተመሳሳይ ይሰራል።

❖ **ሊድን የማይችል የሥራ ላይ ጉዳት የዘለቄታ ጡረታ አበል**

የመንግስት ሠራተኛው ጉዳት ከደረሰበት ቀን በፊት የነበረው የወር ደመወዙ 47 በመቶ ይታሰባል።

ለምሳሌ፡-

ሠራተኛው ላይ ጉዳት ከደረሰበት ቀን በፊት ባለው ወር ደመወዙ 4,000.00 ብር ቢሆን 4,000.00 × 47% = 1,880.00 ብር ዘላቂ የጡረታ አበል ያገኛል።

3.3 የዳረጎት (የአንድ ጊዜ) ክፍያ

❖ **የአገልግሎት እና የጤና ጉድለት ዳረጎት**

ከ10 ዓመት ያነሰ አገልግሎት የፈጸመ የመንግስት ሠራተኛ ዕድሜው ለጡረታ በመድረሱ ከሥራ ሲሰናበት ወይም ከ10

ዓመት ያነሰ አገልግሎት ፈፅሞ በጤና ጉድለት ምክንያት ለማንኛውም ደመወዝ ለሚያስገኝ ስራ ብቁ ያለመሆኑ በህክምና ቦርድ ተረጋግጦ ከሥራ ከተሰናበተ የአንድ ጊዜ የዳረጎት ክፍያ ያገኛል፡፡

የአንድ ጊዜ የዳረጎት ክፍያ የሚሰላው ከሥራ ከተሰናበተበት ወይም ለማንኛውም ሥራ ብቁ ያለመሆኑን የሚገልጽ የህክምና ቦርድ ማስረጃ ከተሰጠበት ወር በፊት ያለው ወርሃዊ ደመወዝ፣ በአገልግሎት መጠን የሚታሠብ ሲሆን ለሲቪል ሰራተኛ በ1.25፣ ለፖሊስና መከላከያ ሠራዊት አባላት በ1.65 ተባዝቶ የአንድ ጊዜ ዳረጎት ይከፈላል፡፡

ምሳሌ 1፡ -

አንድ የሲቪል ሠራተኛ አገልግሎቱ 5 ዓመት የሆነ ሠራተኛ ደመወዙ 3,000.00 ቢሆን 3,000.00 X 5 X 1.25 = 18,750.00 የአንድ ጊዜ ዳረጎት አበል ይከፈለዋል፡፡

ምሳሌ 2፡-

አንድ የመከላከያ ሠራዊት ወይም የፖሊስ አባል አገልግሎቱ 5 ዓመት ቢሆንና ደመወዙ 3,000.00 ቢሆን 3,000.00 X 5 X 1.65 = 24,750.00 ብር የአንድ ጊዜ ዳረጎት አበል ይከፈለዋል፡፡

❖ ሊድን የሚችል የሥራ ላይ ጉዳት ዳረጎት /የአንድ ጊዜ ክፍያ/

የመንግስት ሠራተኛው ጉዳት ከደረሰበት ቀን በፊት ባለው ወር የተከፈለው ወርሃዊ የደመወዝ መጠን ሲባዛ በ5 ዓመት ሲባዛ በ12 ወራት ሲባዛ በ47% ሲባዛ የጉዳት መጠን በመቶኛ

ይሆናል ማለት ነው። የጉዳት መጠኑ ከ10 በመቶ በላይ መሆን አለበት።

የሥራ ላይ ጉዳት ስሌት= ደመወዝ× 47% x 5 x 12 x የጉዳት መጠን በመቶኛ ይሆናል ማለት ነው። የጉዳት መጠኑ ከ10 በመቶ በላይ መሆን አለበት። የሥራ ላይ ጉዳት ስሌት = ደመወዝ X 47%X 5 X 12 X የጉዳት መጠን በመቶኛ ይሆናል ማለት ነው።

ለምሳሌ፡-

ሠራተኛው ከጉዳት በፊት የነበረው ደመወዝ 4,000.00 ብር ቢሆን እና የጉዳት መጠኑ 20 በመቶ ከሆነ 4,000.00 × 47% ×5 × 12 × 20%= 22,560.00 ብር የአንድ ጊዜ ክፍያ ያገኛል።

3.4 የተተኪዎች የዘለቄታ ጡረታ አበል

❖ **የሚስት/ባል ጡረታ አበል**

ሚች የመንግስት ሠራተኛው ወይም ጡረተኛ ያገኝ /ሊያገኝ/ ይችል የነበረውን የጡረታ አበል 50 በመቶ ይሆናል።

ለምሳሌ፡-ሚች የመንግስት ሠራተኛው ወይም ጡረተኛ ያገኝ/ሊያገኝ/ የነበረው አበል 4,000.00 ብር ቢሆን ሚስት/ባል 4,000.00 x 50%= 2,000.00 ብር ታገኛለች/ያገኛል።

❖ **የልጆች (ዕድሜው 18 ዓመት ያልሞላ/ አካል ጉዳተኛ ወይም የአእምሮ ህመምተኛ ከሆነ 21 ዓመት ያልሞላ)**

እያንዳንዱ ልጅ ዋናው ባለመብት(ሟች) ያገኝ /ሊያገኝ/ ይችል የነበረውን የጡረታ አበል 20 በመቶ ይሆናል።

ለምሳሌ፡-

ሟች የመንግስት ሠራተኛው ወይም ጡረተኛ ያገኝ/ሊያገኝ/ የነበረው አበል 4,000.00 ብር ቢሆን ልጅ 4,000.00 x 20% = 800.00 ብር የጡረታ አበል ያገኛል።

ሆኖም ወላጆቹ የመንግስት ሠራተኞች ሆነው ሁለቱም ወላጆቹ የሞቱበት ተተኪ ልጅ ከያንዳንዳቸው 20 በመቶ በድምሩ ከ40 በመቶ ተሰልቶ የጡረታ አበል እንዲያገኝ ይደረጋል። ነገር ግን ከሁለቱ የአንዱ ጡረታ አበል 30 በመቶ ተሰልቶ ከ40 በመቶው የሚበልጥ ከሆነ የተሻለውን የጡረታ አበል እንዲያገኝ ይደረጋል።

- **የወላጅ እናትና አባት ጡረታ አበል**

ሟች የመንግስት ሠራተኛው ወይም ጡረተኛ ያገኝ /ሊያገኝ/ ይችል የነበረውን የጡረታ አበል 15 በመቶ ይሆናል።

ለምሳሌ፡-

ሟች የመንግስት ሠራተኛው ወይም ጡረተኛ ያገኝ/ሊያገኝ/ የነበረው አበል 4,000.00 ብር ቢሆን

- የሟች ወላጅ እናትና አባት እያንዳንዳቸው 4,000.00 x 15% = 600.00 ብር ያገኛሉ።

ሆኖም ከወላጆች ሌላ ተተኪ (ሚስት/ባል ወይም ልጅ) ከሌለ 20 በመቶ እንዲያገኙ ይደረጋል።

ለምሳሌ፡-

ሟች የመንግስት ሠራተኛው ወይም ጡረተኛ ያገኝ/ሊያገኝ/ የነበረው አበል 4,000.00 ብር ቢሆንእያንዳንዳቸው 4,000.00 x 20% = 800.00 ብር የጡረታ አበል ያገኛሉ።

❖ ሚስት/ባል ፣ ከአንድ በላይ ልጆች (ለምሳሌ 3 ልጆች) ፣እናት፣ አባት ቢኖሩት የሁሉም ተተኪዎች ድምር ድርሻ ዋናው ባለመብት (ሟች) ያገኝ ከነበረው አበል መብለጥ ስለሌለበት (የሁሉም ድርሻ በፐርሰንት ከ 100% በላይ መብለጥ ስለሌለበት) ልዩነቱ ከሁሉም ወራሾች ላይ የሚቀነስ ይሆናል።

በዚህ መሰረት የሚስት/ባል፣ የ3 ልጆች ፣ የእናት እና የአባት ድርሻ የነበረው ፐርሰንት ተደምሮ (50% +20% +20% +20% +15% + 15% = 140%) በመሆኑ የሚስት/ባል ድርሻ 4,000.00 x 50/140 = 1,428.57 ብር፣ የልጆች ድርሻ ለሶስቱ ለእያንዳንዳቸ 4,000.00 x 20/140 = 571.42 ብር፣የእናትና አባት ድርሻ ለእያንዳንዳቸው 4,000.00 x 15/140 = 428.57 ብር የጡረታ አበል ይሆናል።

3.5 የተተኪዎች ዳረጎት

❖ **የሚስት/ባል**

ዋናው ባለመብት (ሟች) ሊያገኝ ይችል የነበረው የዳረጎት አበል 50 በመቶ ይሆናል። ልጆች (ዕድሜው 18 ያልሞላ/አካል ጉዳተኛ ወይም የአእምሮ ህመምተኛ ከሆነ 21 ዓመት ያልሞላ)

ዋናው ባለመብት (ሟች) ሊያገኝ ይገባ የነበረውን ዳረጎት አበል 20 በመቶ ይከፈላል።

❖ **እናት/አባት፡-** ከተተኪዎች እናት/አባት ዳረጎት አያገኙም።

4 የጡረታ አበል በውክልና ስለሚከፈልበት ሁኔታ

አንድ የጡረታ ባለመብት፡-

- በእርጅና፣
- በሕመም፣
- ውጭ አገር በመሄድ፣
- በትምህርት፣
- በህግ ከለላ ስር/ እስራት/ በመሆን፣
- ስራ ተቀጥሮ ከአካባቢው ወይም የጡረታ አበል ይከፈልበት ከነበረው ክፍያ ጣብያ ርቆ በመሄዱ ፣

ምክንያት የጡረታ አበሉን ተከታትሎ ለማስወሰን ወይም ቀርቦ ለመቀበል በማይችልበት ሁኔታ ላይ ከሆነ ጉዳዩን በወኪል አማካኝነት ለማስፈፀም ወይም አበሉን በወኪል አማካይነት ለመቀበል ይችላል። ባለመብቱ ከተወካዩ ጋር በመሆን በአካል ቀርበው ውክልናውን በኤጀንሲው (በዋና መ/ቤት፣ በሪጅን ፣ በቅርንጫፍ እና በመስክ ጽህፈት ቤቶች) መፈፀም ይኖርበታል።

ለውክልና አፈፃፀም የሚቀርቡማስረጃዎች፡-

- በህመም ምክንያት ከሆነ በህመም ምክንያት የማይንቀሳቀስ ስለመሆኑ የህክምና ማስረጃ፣
- በሥራ ከመኖሪያ አካባቢው ርቆ በመሄዱ ምክንያት ከሆነ ስራ ስለመቀጠሩ ከቀጣሪው ወይም በግል ሥራ ተሰማርቶ ከሆነ ከቀበሌ የተሰጠ ማስረጃ፣
- በትምህርት ምክንያት ከሆነ ከሚማርበት የትምህርት ተቋም የተሰጠ ማስረጃ፣
- ወደ ውጭ አገር በመሄድ ምክንያት ከሆነ የባለመብቱ ፓስፖርትና መግቢያ ቪዛ ፎቶ ኮፒ (ሳይወክል ሄዶ ከሆነ በአለበት ሃገር የኢትዮጵያ ኤምባሲ ወይም ቆንስላ ጽህፈት ቤት አማካኝነት ውክልና የተፈፀመበት ማስረጃን ይጨምራል)፣
- በህግ ከለላ ስር በመሆኑ /በመታሰሩ/ ምክንያት ከሆነ ከማረሚያ ቤቱ ስልጣን ባለው ኃላፊ የተሰጠ ማስረጃ፣
- የኢትዮጵያ ዜግነት በመቀየሩ ከሆነ የኢትዮጵያ ተወላጅ የውጭ ሃገር ዜጋ ስለመሆኑ በውጭ ጉዳይ ሚኒስቴር የተሰጠ ማስረጃ፣
- በእርጅና ወይም ማስረጃ ሊቀርብበት በማይችል የጤና ጉድለት ወይም በሌላ ከአቅም በላይ በሆነ ምክንያት አበሉን ቀርቦ ለመቀበል ለማይችል ባለመብት በሚኖርበት አካባቢ በሚገኝ የሪጅን ወይም የቅ/ጽ/ቤት ሃላፊ እንደ ሁኔታው እየታየ ውክልናው ይፈጸማል።

- **ውክልናን ስለማራዘም**

አንድ የጡረታ ባለመብት የሰጠው ውክልና ሊራዘም የሚችለው፡-

- ✓ በጤና ጉድለት፣ በእርጅና /በእድሜ መግፋት/ ወይም ከአቅም በላይ በሆነ በሌላ ምክንያት በአካል ቀርቦ የጡረታ መብቱን መጠቀም የማይችል መሆኑ ሲረጋገጥ በየሶስት ወሩ በአካል እየታዩ ወይም የጡረታ ባለመብቱ ከሚኖሩበት ቀበሌ አስተዳደር ጽ/ቤት በህይወት ስለመኖራቸው ማስረጃ ሲቀርብና በኤጀንሲው የሥራ ኃላፊዎች ታይቶ ውሳኔ ሲሰጥበት ነው።

- ✓ በውጪ አገር የሚኖሩ ባለመብቶች **ውክልና ሊራዘም የሚችለው**በየዓመቱ ከሚኖሩበት አገር የኢትዮጵያ ኤምባሲ ወይም ቆንስላ ጽ/ቤት ወይም በሚኖርበት አገር ውክልና ለመስጠት ስልጣን በተሰጠው አካል መሰረት ውክልናውን አድሶ እና በየጊዜው ፓስፖርቱ የታደሰበትን ማስረጃ ሲያቀርብ ነው።

- ✓ በትምህርት ላይ በመሆኑ ምክንያት ውክልና የሰጠ ባለመብት በአመት አንድ ጊዜ በአካል ቀርቦ በመታየት ውክልናውን ማራዘም ይችላል።

- ✓ በህግ ከለላ ስር በመሆን /በመታሰር/ ምክንያት ውክልና የሰጠ ባለመብት በዓመት አንድ ጊዜ ከታሰረበት ማረሚያ ቤት በሕይወት ስለመኖሩ ማስረጃ ሲያቀርብ ውክልናው ይራዘማል።

- ✓ ውክልናው መራዘም ከሚገባው ጊዜ በኋላ እስከ 36 ወራት ወይም በሶስት ዓመታት ጊዜ ውስጥ በህይወት መኖሩ ከተረጋገጠ ወይም በአካል ቀርቦ ከታየ ውዝፍ የጡረታ አበሉ ይከፈለዋል፡፡

5 ትክክለኛ የጡረተኞች አመታዊ መረጃ ስለማረጋገጥ

የጡረተኞችን ብዛትና የሚከፈለውን የአበል መጠን ለማወቅ በዓመት አንድ ጊዜ በየክፍያ ቦታዎች ወይም እንደ አስፈላጊነቱ በተቋቋመ አንድ ማዕከል የጡረታ ባለመብቶችን በአካል በማየት የማረጋገጥ ሥራ ይከናወናል፡፡ የአፈፃፀም መርሃ ግብሩም አንድ ወር አስቀድሞ ለባለ መብቶች እንዲታወቅ ይደረጋል፡፡ በወቅቱ ያልተገኘ የጡረታ ባለመብት ባለበት አካባቢ በቅርበት በሚገኘው ማንኛውም የኤጀንሲው ዋና መስሪያ ቤት፣ ሪጅን ፣ ቅርንጫፍ እና የመስክ ጽህፈት ቤቶች በአካል በመቅረብና ማስረጃውን በማሳየት ሪፖርት ማድረግ ይኖርበታል፡፡

6 ስለ ይርጋ ጊዜ አፈፃፀም

ቀጥሎ ከተገለፀው ጊዜ በኋላ የሚቀርብ የጡረታ አበል ክፍያ ጥያቄ በይርጋ ይታገዳል፡፡

1. የዘለቄታ ጡረታ አበል ጥያቄ ሳይቀርብ ወይም የጡረታ አበል ተወስኖ እያለ ባለመብቱ ሳይቀበል ከሶስት ዓመት በላይ ለሆነ ጊዜ ከቆየ በይርጋ ታግዶ ካመለከተበት ወር ጀምሮ ይከፈለዋል፡፡
2. የልጅ የጡረታ አበል ጥያቄ እድሜው 18 ዓመት አካል ጉዳተኛ ወይም አእምሮ ህመምተኛ ከሆነ እድሜው 21

ዓመት ከሞላ ከሶስት ዓመት በኋላ ከቀረበ በይርጋ ይታገዳል።

3. የጳረጎት አበል ጥያቄ ጥቅሙን ለማግኘት ከሚቻልበት ቀን ወርና ዓ/ም አንስቶ ከሶስት ዓመት በላይ ለሆነ ጊዜ ከቆየ በይርጋ ይታገዳል።

የ 888 ነጻ የስልክ ጥሪ አጠቃቀም

መጀመሪያ ወደ 888 ይደውላሉ፡፡ በመቀጠል ለፌዴራል የመንግስት መስሪያ ቤቶች 1 ይጫናሉ፡፡ ከዚያም ሚኒስቴር ያልሆኑ መስሪያ ቤቶችን ለማግኘት 2ቁጥርን ይጫናሉ፡፡ በመጨረሻም 4ቁጥርን ሲጫኑየመንግስት ሠራተኞች ማህበራዊ ዋስትና ኤጀንሲ አገልግሎትን ያገኛሉ፡፡

[illegible]